

EFEKTÍVNY MANAŽMENT VYUŽÍVANIA ŠTRUKTURÁLNYCH FONDŮ EURÓPSKEJ ÚNIE V EKONOMIKE SR V OBLASTI VÝSKUMU A VÝVOJA

EFFECTIVE MANAGEMENT OF THE UTILIZATION OF EUROPEAN UNION STRUCTURAL FUNDS IN THE ECONOMY OF THE SLOVAK REPUBLIC IN THE FIELD OF RESEARCH AND DEVELOPMENT

Michaela DURKÁČOVÁ

Abstract

Intention of the article is to highlight the importance of structural funds and the possibility of their usage in Slovak economy with emphasis on research and development funding from these resources. Universities are the biggest beneficiaries of these funds.

Key words

The European Union, the structural, funds, Operational Programmes, research and development, universities

Úvod

Využívaním finančnej pomoci z fondov Európskej únie môže Slovenská republika získať kapitál na realizáciu projektov, na ktoré by za iných okolností nebol dostatok zdrojov najmä z dôvodu pretrvávajúcej hospodárskej a finančnej krízy. Hospodársky rast sa dá docieľiť aj prostredníctvom väčších investícií do výskumu a vývoja, ktorý je nosným pilierom znalostnej ekonomiky, zabezpečuje jej regionálny rozvoj a zvyšuje konkurencieschopnosť.

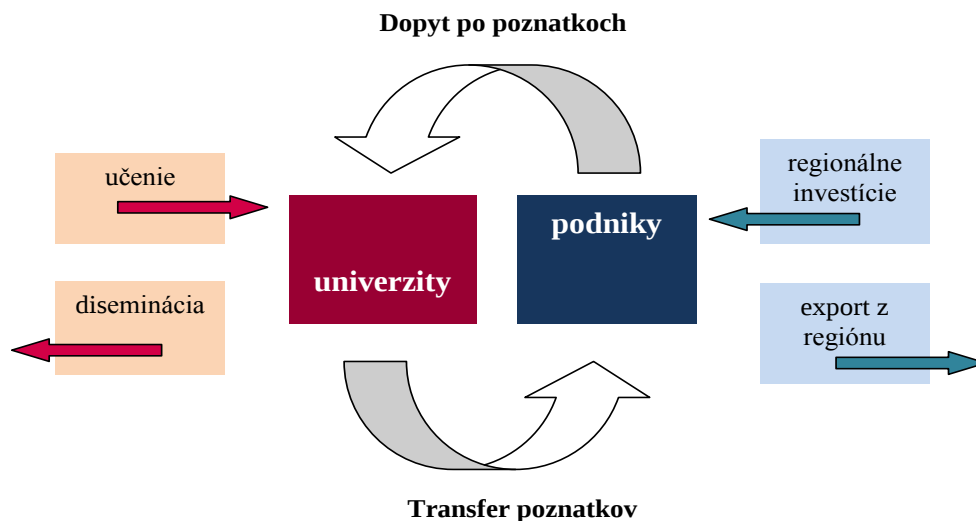
Úloha výskumu, vývoja a univerzít v regionálnom rozvoji

Na účely riešenia nerovnováh a rozdielností, prekonávania rozvojových problémov a vyrovňovania disproporcií v hospodárskom rozvoji medzi jednotlivými regiónmi Európskej únie slúži **regionálna politika EÚ**. Do praxe prináša solidaritu medzi národmi Európy a súčasne sa snaží podporiť ekonomický rast a celkový rozvoj EÚ. Nástrojmi pre jej realizáciu sú **štrukturálne fondy**. Od roku 2004 má z nich možnosť prijímať finančné prostriedky aj Slovenská republika. Rozvoj regiónov počas programového obdobia 2007 – 2013 podporujú s Kohéznym fondom dva štrukturálne fondy: **Európsky fond regionálneho rozvoja** (ďalej len ERDF) a **Európsky sociálny fond** (ďalej len ESF). Základným dokumentom usmerňujúcim rozmiestňovanie pomoci z fondov EÚ na národné priority v SR je **Národný strategický referenčný rámec 2007 – 2013** pozostávajúci z **11 operačných programov**. Pre podporu výskumu, vývoja a skvalitneniu infraštruktúry vysokých škôl sú vyčlenené prostriedky v rámci **operačného programu Výskum a vývoj**. Vďaka nemu je možné podporovať spoluprácu a transfer poznatkov z výskumnej sféry do praxe vytváraním kompetenčných výskumno-vývojových centier, centier excelentnosti a neformálnych zoskupení špičkových výskumných tímov a inštitúcií, ktoré spája dlhodobý strategický výskumný plán základného a aplikovaného výskumu [1].

Hospodárska kríza priniesla mieru zadlženia, vymazala roky pokroku, odhalila štrukturálne nedostatky európskeho hospodárstva, skomplikovala snahu o dosiahnutie hospodárskeho rastu v budúcnosti a zároveň poukázala na vzájomnú závislosť hospodárstiev v rámci eurozóny. Európa preto potrebuje víziu ako sa z krízy vymaniť a nábrať správny smer. Takouto víziou je **Stratégia Európa 2020**, ktorá by mala pomôcť „vytvoriť z EÚ inteligentné, udržateľné a inkluzívne hospodárstvo, ktoré nám zabezpečí vysokú mieru zamestnanosti, produktivity a sociálnej súdržnosti“. Jedným z cieľov pre úspešné dosiahnutie tejto stratégie do roku 2020 je aj zvýšiť investície do výskumu a vývoja zo strany verejného aj súkromného sektora. Úroveň týchto investícií by mala dosiahnuť minimálne 3 % HDP EÚ [2]. Keďže univerzity sú zodpovedné za 80 % percent základného výskumu, ktorý sa uskutočňuje v Európe, patria k významným aktérom regionálneho rozvoja. Potenciál univerzít pre ekonomický, kultúrny a sociálny rozvoj regiónov sa však nevyužíva dostatočne.

Podpora regionálneho rastu zo strany univerzít sa realizuje v podobe plnenia „úloh“ univerzít. Tradičnými úlohami univerzít sú uskutočňovanie vysokoškolského vzdelávania a základný výskum a vývoj. K väzbám medzi univerzitami a podnikmi sa pripája ich špecifická regionálna dimenzia, označovaná aj ako tzv. tretia úloha univerzít - spolupráca vysokých škôl s podnikateľským sektorom, čo prispieva k zakladaniu inovačných a technologických partnerských vzťahov a pôsobeniu v rozvoji daného regiónu [3]. Znamená to, že univerzity by okrem základného výskumu a vzdelávania mali klásať väčší dôraz aj na aplikovaný výskum, ktorý je relevantnejší pre podniky a tiež by mali poskytovať technickú podporu a špecifické odborné znalosti pre výskumné aktivity firiem [4]. Vzájomná komunikácia podnikov a univerzít je daná dopytom podnikov, ktoré investujú v danom regióne, po poznatkoch a ponukou poznatkov, ktorých tvorcami sú univerzity. Ak sú produktom univerzít vzdelaní absolventi, odberateľom univerzity je podnikateľský sektor, ktorý má záujem o vzdelaného študenta [5].

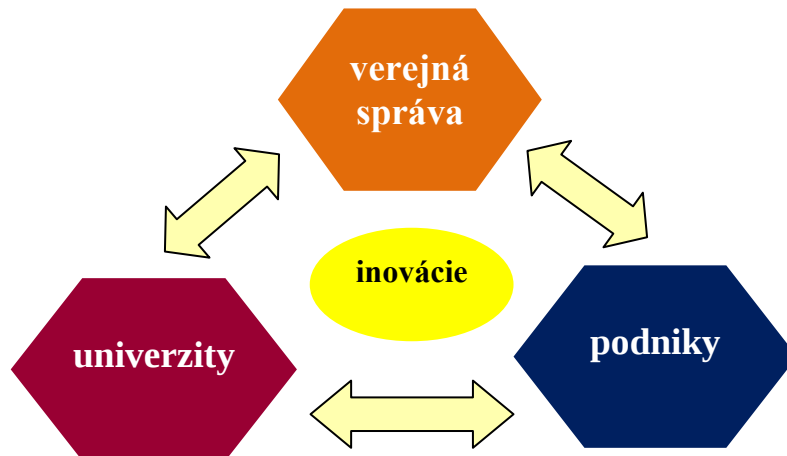
Obr.1 Interakcia podnikov a univerzít v regióne

Prameň: RUČINSKÁ, Silvia: Pôsobenie univerzity na podnikateľský sektor v regióne [5]

Najtypickejšími možnosťami transferu outputu od univerzít k podnikom sú patenty a licencie, poradenská a publikačná činnosť, komerčné zverejnenie vedeckých výsledkov, transfer prostredníctvom absolventov a vedeckých alebo univerzitných pracovníkov a vytváranie spin-off firiem. Pôsobenie univerzít na podnik však nemá byť náhodné, pretože vzťah univerzít a podnikov prispieva k regionálnemu rozvoju vtedy, ak je riadený, vykazuje

prvky dôvery, spolupráce a dlhodobej udržateľnosti, pretože umožňujú efektívnejšie využitie poznatkov vytvorených v akademickej sfére smerom k ich aplikátorom – podnikom. Za týmto účelom by do ich vzájomného vzťahu mali vstúpiť organizácie verejnej správy, ktoré by plnili koordinačnú funkciu. Za formu riadeného vzťahu považujeme model Triple helix, ktorého autormi sú Etzkowitz a Leydesdorff (obr. 2). Pri zapojení sa aj občanov do spomenutých interakcií môže vzniknúť tzv. quadruple helix interactions [5]

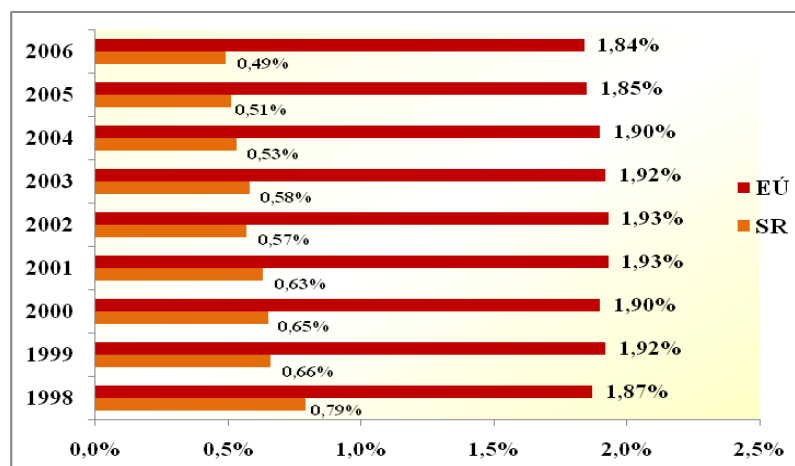
Obr. 2 Triple helix model

Prameň: RUČINSKÁ, Silvia: Pôsobenie univerzity na podnikateľský sektor v regióne [5]

Univerzity majú nezastupiteľné miesto v regionálnom rozvoji. Ich regionálny rozmer však musí ešte zosilniť. Napomáha tomu aj EÚ, prostredníctvom štrukturálnych fondov osobitne pomocou operačného programu Výskum a vývoj.

Analýza výskumu a vývoja v SR z pohľadu čerpania prostriedkov zo štrukturálnych fondov

V oblasti výskumu a vývoja Slovensko vždy výrazne zaostávalo za ostatným krajinami EÚ z dôvodu jej nízkej finančnej podpory.

Obr. 3 Celkové výdavky na výskum a vývoj ako % z HDP v SR a EÚ v rokoch 1998 – 2006

Prameň: Spracované podľa NRP [14], ŠÚ SR [15] a <http://www.rokovania.sk> [16]

Výskum a vývoj nepatrí medzi prioritné oblasti financovanie zo štrukturálnych fondov EÚ v skrátenom programovom období 2004 - 2006. Súčasný programový obdobie 2007 – 2013 predstavuje jedinečnú šancu dosiahnuť pozitívny posun v prospech výskumu, vývoja a infraštruktúry vysokých škôl prostredníctvom štrukturálnych fondov EÚ.

Pre obdobie rokov 2007 - 2013 je na kohéznú politiku vyčlenených 35,7 % z celkového európskeho rozpočtu (347,410 mld. EUR), čo predstavuje nárast o 3,7 % oproti predchádzajúcemu obdobiu 2000 - 2006. Pre SR je vyčlenená finančná pomoc v objeme vyše 11 mld. EUR, z toho zo štrukturálnych fondov 7, 689 mld. EUR a z Kohézneho fondu 3,898 mld. EUR [1]. K 31.08.2010 SR vyčerpala z tohto celkového záväzku prostriedky v sume 1 075,02 mil. EUR, čo predstavuje čerpanie na úrovni 9,46 % [6].

Na slovenský výskum a vývoj bolo vyčlenených 1,209 mil. EUR v rámci operačného programu Výskum a vývoj a momentálne je vyčerpaných len 5,8% [6]. Čerpanie fondov a jeho úspešnosť, ktorá je momentálne veľmi nízka, ohrozuje v SR najmä byrokracia. Aj keď sú isté požiadavky zo strany Bruselu, väčšinu prekážok sme si ako krajina vytvorili sami. Fondy EÚ sú vnímané ako nesmierne administratívne náročné s množstvom nezmyselných požiadaviek a pravidiel, čo odrádza mnohých žiadateľov. Napriek vysokému objemu finančných prostriedkov, ktoré máme ako krajina k dispozícii, je dosť pravdepodobné, že nevyužijeme všetky disponibilné prostriedky, keďže sa nachádzame v druhej polovici programovacieho obdobia.

Operačný program Výskum a vývoj

Operačný program Výskum a vývoj, spolufinancovaný z ERDF, patrí medzi programy, ktoré pokrývajú regióny z obidvoch cieľov podpory – *cieľ Konvergencia*, ktorý sa týka celého územia SR mimo Bratislavského kraja a *cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť* týkajúceho sa výlučne Bratislavského kraja, v ktorom je lokalizovaná viac ako polovica slovenskej vedecko-výskumnej základne. K peniazom z ERDF je potrebné pripočítať 15% spolufinancovanie z národných zdrojov [11]. Program sa delí na sedem prioritných osí a každá os na opatrenia, ako zobrazuje tab.1.

Tab. 1 Prerozdelenie prostriedkov na výskum a vývoj podľa prioritných osí

	EÚ zdroje v EUR	Národné zdroje v EUR	SPOLU
Prioritná os 1 Infraštruktúra výskumu a vývoja Opatrenie 1.1 Obnova a budovanie technickej infraštruktúry výskumu a vývoja	264 318 054	46 644 362	310 962 416
Prioritná os 2 Podpora výskumu a vývoja Opatrenie 2.1 Podpora sietí excelentných pracovísk výskumu a vývoja ako pilierov rozvoja regiónu a podpora nadregionálnej spolupráce Opatrenie 2.2 Prenos poznatkov a technológií získaných výskumom a vývojom do praxe	396 477 080	69 966 544	466 443 624
Prioritná os 3 Infraštruktúra výskumu a vývoja v Bratislavskom kraji Opatrenie 3.1 Obnova a budovanie technickej infraštruktúry výskumu a vývoja v	126 386 410	22 303 484	148 689 894

Bratislavskom kraji (BK)			
Prioritná os 4 Podpora výskumu a vývoja v Bratislavskom kraji Opatrenie 4.1 Podpora sietí excelentných pracovísk výskumu a vývoja ako pilierov rozvoja regiónu v BK Opatrenie 4.2 Prenos poznatkov a technológií získaných výskumom a vývojom do praxe v BK	189 579 614	33 455 227	223 034 841
Prioritná os 5 Infraštruktúra vysokých škôl Opatrenie 5.1 Budovanie infraštruktúry vysokých škôl a modernizácia ich vnútorného vybavenia za účelom zlepšenia podmienok vzdelávacieho procesu	200 000 000	35 294 118	235 294 118
Prioritná os 6 Technická pomoc pre cieľ Konvergencia	22 204 866	3 918 506	26 123 372
Prioritná os 7 Technická pomoc pre cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť	10 449 349	1 844 003	12 293 352
SPOLU	1 209 415 373	213 426 244	1 422 841 617

Prameň: Operačný program Výskum a vývoj [11]

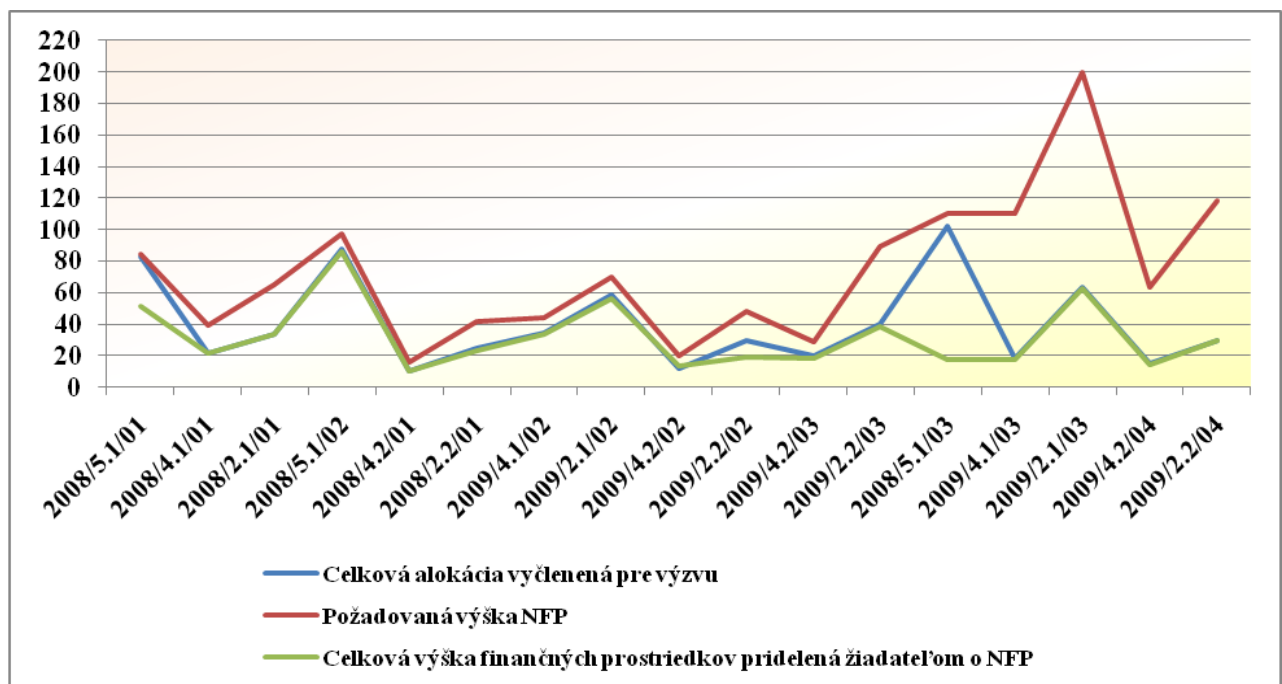
Garantom a riadiacim orgánom (ďalej len RO) operačného programu Výskum a vývoj je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Agentúra ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ (ďalej len ASFEU) plní úlohu **sprostredkovateľského orgánu** pod riadiacim orgánom (ďalej len SORO). Jej úlohou je zabezpečiť proces implementácie pomoci zo štrukturálnych fondov EÚ v programovom období rokov 2007 – 2013 prostredníctvom zverejňovania výziev na predkladanie žiadostí o NFP v rámci operačného programu Výskum a vývoj. Projekty sa podávajú až po zverejnení týchto výziev. Každý nápad musí byť v súlade so zameraním prioritných osí, opatrení a cieľov operačného programu Výskum a vývoj. Podpora smeruje do štyroch základných okruhov [8]:

- **Podpora infraštruktúry vysokých škôl** - tieto aktivity sa realizujú prostredníctvom opatrenia 5.1. Zatiaľ boli vyhlásené 3 výzvy.
- **Podpora základného výskumu** - realizuje sa prostredníctvom centier excelentnosti, ktoré združujú najlepšie výskumné tímy na Slovensku Spolu bolo vyhlásených 6 výziev v rámci opatrení 2.1 a 4.1.
- **Podpora aplikovaného výskumu** – vysoké školy sa môžu zapojiť ako žiadatelia alebo ako partneri vo výskumných projektoch, v ktorých o finančné prostriedky žiadali podniky, teda organizácie zo súkromného sektora, nakoľko operačný program podporuje spájanie akademickej sféry a hospodárskej praxe a teda prenos týchto poznatkov získaných výskumom a vývojom do praxe. Spolu bolo vyhlásených už 12 výziev v rámci opatrení 2.2 a 4.2.
- **Obnova a budovanie technickej infraštruktúry výskumu a vývoja** - projekty v rámci opatrení 1.1 a 3.1 sú určené na podporu výskumu, vývoja a technologických inovácií, keďže pre tento jeden z hlavných pilierov vedomostnej ekonomiky je nevyhnutná existencia kvalitných ľudských zdrojov a kvalitného technického vybavenia.

Prvá výzva bola vyhlásená 25. február 2008 a zatiaľ posledná 2. júna 2010. Počas roka 2008 bolo celkovo vyhlásených 6 výziev, ktoré už prešli schvaľovacím procesom. V roku 2009 ASFEU vyhlásila 13 výziev, ktoré sú už uzavreté. Proces schvaľovania žiadostí zatiaľ prebehol u prvých 11 výziev. V roku 2010 boli vyhlásené 2 výzvy, ktoré sú už tiež uzavreté. Na november 2010 sú naplánované 2 výzvy v rámci prioritných osí 1 a 3. [9]

Celková finančná čiastka vyčlenená pre všetky výzvy v rokoch 2008, 2009 a 2010 predstavuje 774 mil. EUR. Spolu s plánovanými výzvami na rok 2010 to bude už 923 mil. EUR. Čo sa týka 17 výziev, ktoré už prešli všetkými krokmi schvaľovacieho procesu, celkovú alokáciu, požadovanú a pridelenú výška nenávratného finančného príspevku (ďalej len NFP) na každú výzvu znázorňuje graf (obr.3):

Obr. 3 Vyhodnotenie 17 výziev v mil. EUR

Prameň: Vlastné spracovanie podľa údajov ASFEU [9]

Sumárne informácie o prijatých žiadostiach v rámci 17 uzavretých výziev vyhlásených v rokoch 2008 a 2009, ktoré prešli schvaľovacím procesom, sú uvedené v tab. 2 a vyčlenené, požadované a pridelené finančné čiastky v EUR súvisiace s týmito výzvami v tab. 3.

Tab. 2 Počet žiadostí o NFP v jednotlivých fázach schvaľovacieho procesu

Prioritná os	Počet predložených žiadostí	Počet úspešných žiadostí o NFP			
		Kontrola formálnej správnosti	Odborné hodnotenie	Výber a schvaľovanie	
				počet	%
2	462	331	315	196	42,42%
4	219	164	157	94	42,92%
5	62	52	49	47	75,81%
Celkom	743	547	521	337	45,36%

Prameň: Vlastné spracovanie podľa údajov ASFEU [9]

Tab. 3 Finančné čiastky súvisiace s výzvami v EUR

Priorit - ná os	Celkový rozpočet (EÚ+ŠR)	Finančná čiastka vyčlenená pre výzvy	Požadovaná výška NFP	Finančná čiastka pridelená žiadateľom o NFP	Plnenie rozpočtu
1	310 962 416	0	0	0	0,00%
2	466 443 624	264 786 576	632 761 800	263 347 944	56,46%
3	148 689 894	0	0	0	0,00%
4	223 034 841	121 135 237	322 414 717	130 549 591	58,53%
5	235 294 118	268 113 019	303 700 329	229 927 371	97,72%
SPOLU	1 422 841 617	654 034 833	1 258 876 847	623 824 906	43,84%

Prameň: Vlastné spracovanie podľa údajov ASFEU [9]

V rámci 17 výziev tohto operačného programu bolo prijatých 743 žiadostí s výškou žiadaného príspevku z ERDF v sume 1 258 876,8 tis. EUR, z ktorých 406 žiadostí bolo zamietnutých. Dôvodmi zamietnutia boli nesplnené kritériá oprávnenosti a úplnosti v rámci kontroly formálnej správnosti. V procese odborného hodnotenia žiadostí boli dôvodom vyradenia projektu napr. neoprávnené výdavky v rozpočte, chýbajúce komentáre k niektorým položkám v rozpočte, chýbajúce špecifikácie relevantných položiek rozpočtu, nedostatky vo formálnej úprave rozpočtu a nepreukázanie finančnej udržateľnosti projektu.

Schválených bolo 337 žiadostí o NFP v celkovej sume 623 824,9 tis. EUR, čo predstavuje približne 50% požadovanej výšky finančných prostriedkov a 43,8 % z celkovej výšky rozpočtu určeného pre výskum a vývoj.

Postavenie výskumu a vývoja v činnosti vysokých škôl

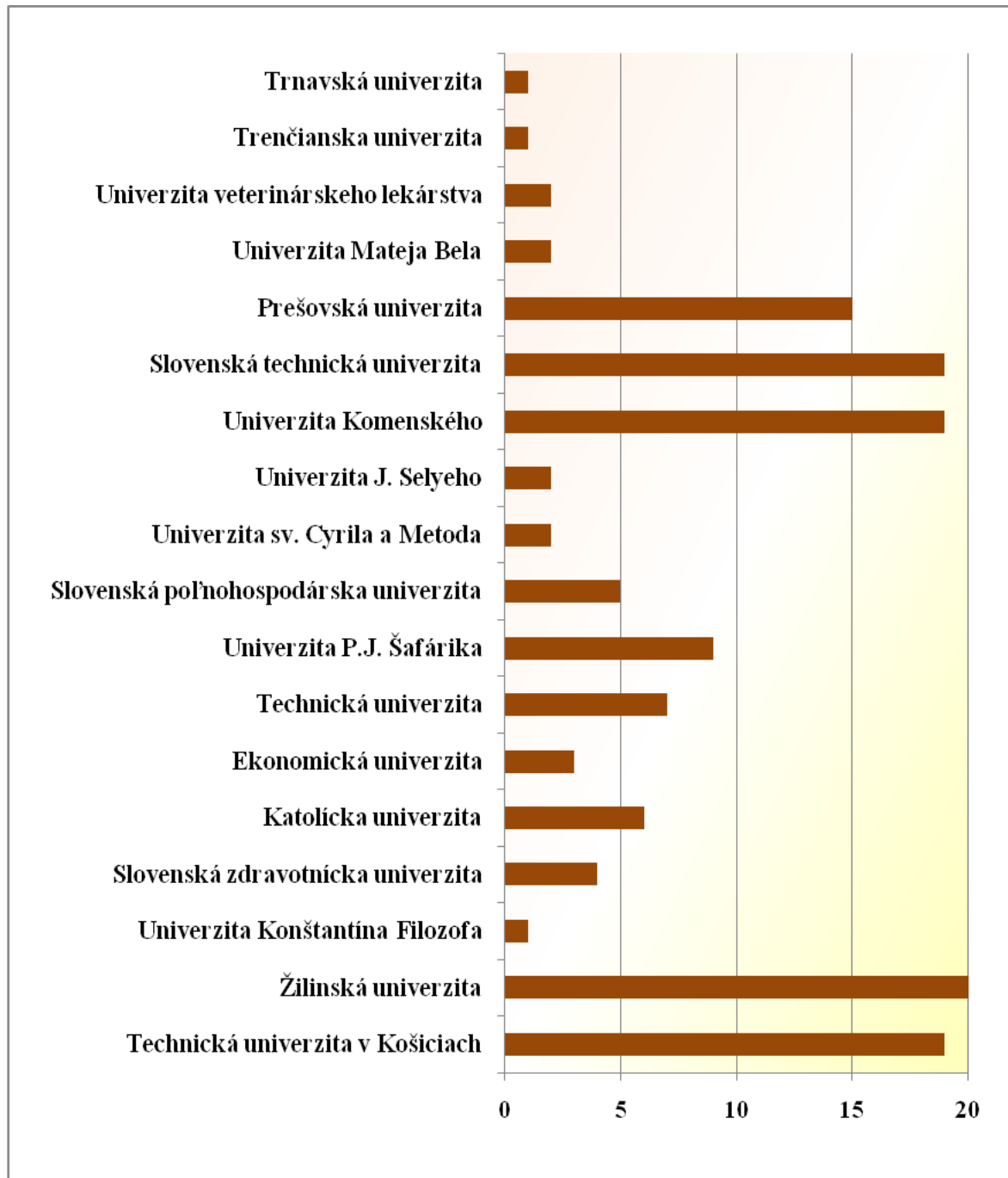
Vysoké školy predstavujú vzdelávacie a vedecké inštitúcie na výchovu najvyššie kvalifikovaných odborníkov, ktoré majú v SR rôznu úroveň. Dôležitým kritériom ich kvality je pôsobenie v oblasti vedy a výskumu, pretože výskum a vývoj predstavuje jednu z troch spoločenských funkcií univerzít. Zlepšiť súčasný stav môžu aj vďaka prostriedkom zo štrukturálnych fondov. A práve operačný program Výskum a vývoj slúži na podporu výskumnej a vývojovej základne na Slovensku, aby sa do konca programového obdobia stala základnou hybnou silou jednotlivých regiónov.

Keďže univerzity patria k významným aktérom regionálneho rozvoja a k základným nositeľom výskumného potenciálu, sú podielovo najúspešnejšími prijímateľmi finančných prostriedkov z operačného programu Výskum a vývoj. Počas rokov 2008 a 2009 bolo v rámci prvých 10 uzavretých výziev, ktoré prešli celým schvaľovacím procesom a ku ktorým ASFEU zverejnila aj zoznam schválených žiadostí o NFP a Správu o vyhodnotení výzvy na predkladanie žiadostí o NFP, konkrétne univerzitám schválených 137 projektov, z toho v roku 2008 v počte 109 s výškou NFP 182 855 830 EUR a v roku 2009 len 28 so schválenou alokáciou vo výške 80 559 239 EUR. Treba si však uvedomiť, že k novembru 2010 je uzavretých už 21 výziev, z toho 17 prešlo schvaľovacím procesom, teda univerzitám sú schválené ďalšie projekty, ku ktorým však ASFEU zatiaľ nezverejnila informácie.

Medzi najúspešnejšie univerzity, tak vo výške zazmluvnených projektov aj zazmluvnenej sumy patria Žilinská univerzita, Technická univerzita v Košiciach, Univerzita Komenského v Bratislave, Slovenská technická univerzita v Bratislave, Prešovská univerzita

a Univerzita P.J. Šafárika v Košiciach. Z pohľadu úspešnosti každej školy je v prvom rade dôležitá kvalita projektu či už po obsahovej alebo formálnej stránke a súlad so zámermi operačného programu. Výhodné je keď má vysoká škola samostatné tímy, ktoré sa venujú výlučne iba spracovaniu projektov podporených zo štrukturálnych fondov a ich implementácii.

Obr. 4 Počet schválených projektov v rokoch 2008 a 2009 podľa univerzít
Prameň: Vlastné spracovanie podľa ASFEU [9]

Tab. 4 Schválená výška NFP pridelená univerzitám v SR v EUR

Univerzita	2008	2009	SPOLU
Technická univerzita v Košiciach	17 465 517,01	12 883 888,28	30 349 405,29
Žilinská univerzita	18 522 048,23	7 166 878,50	25 688 926,73
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre	4 884 084,05	0,00	4 884 084,05
Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave	10 209 513,19	0,00	10 209 513,19
Katolícka univerzita v Ružomberku	10 070 842,20	0,00	10 070 842,20
Ekonomická univerzita v Bratislave	8 456 980,30	2 836 781,97	11 293 762,27
Technická univerzita vo Zvolene	8 408 643,61	4 540 402,26	12 949 045,87
Univerzita P.J. Šafárika v Košiciach	13 347 137,04	7 921 383,43	21 268 520,47
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre	9 877 497,69	2 189 635,04	12 067 132,73
Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave	8 931 969,21	0,00	8 931 969,21
Univerzita J. Selyeho v Komárne	9 055 028,05	0,00	9 055 028,05
Univerzita Komenského v Bratislave	16 159 360,51	21 739 752,99	37 899 113,50
Slovenská technická univerzita v Bratislave	15 600 546,83	16 022 577,36	31 623 124,19
Prešovská univerzita	10 684 591,01	5 257 939,30	15 942 530,31
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici	5 280 958,17	0,00	5 280 958,17
Univerzita veterinárskeho lekárstva v Košiciach	6 210 463,62	0,00	6 210 463,62
Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne	4 764 227,43	0,00	4 764 227,43
Trnavská univerzita	4 926 421,55	0,00	4 926 421,55
SPOLU	182 855 829,68	80 559 239,13	263 415 068,81

Prameň: Vlastné spracovanie podľa ASFEU [9]

Technická univerzita v Košiciach

Rozvoj výskumu a vývoja je na Technickej univerzite v Košiciach (ďalej len TUKE) významne podporený zdrojmi zo štrukturálnych fondov. V súčasnosti sa na univerzite realizuje 31 projektov podporených v celkovej výške sumou 55,9 mil. EUR. TUKE sa sna spolufinancovaní týchto projektov podieľa sumou vyššou ako 2,8 mil. EUR [12].

Na Rektoráte TUKE je koordinovaných 5 projektov financovaných z operačného programu Výskum avývoj. Trom z nich sa podarilo získať prostriedky v rámci opatrenia 5.1 vo výške 15 040 815, 6 EUR, z ktorých je už jeden projekt úspešne ukončený a dva sa práve realizujú. Získané finančné zdroje TUKE využila na modernizáciu informačno-komunikačných technológií, na obnovu infraštruktúry budov, učební, laboratórií za účelom zlepšenia podmienok vzdelávacieho procesu.

Ďalšie 2 úspešné projekty z iných výziev spolu za 5,8 mil. EUR sú [10]:

- Univerzitné centrum inovácií, transferu technológií a ochrany duševného vlastníctva - UCITT pre efektívnu spoluprácu so spoločenskou a hospodárskou praxou. Už v rámci projektu bude iniciované vytvorenie východoslovenskej regionálnej platformy pre podporu inovácií a transferu technológií, ktorá nadväzuje na úspešný projekt

spolupráce s verejnou správou pre výstavbu vedecko-technologického parku TECHNICOM.

- Centrum výskumu účinnosti integrácie kombinovaných systémov obnoviteľných zdrojov energií – VUKONZE,

Na fakultách TUKE sú postupne v rámci 8 projektov budované Centrá excelentného výskumu, podporené sumou viac ako 20,5 mil. EUR a v neposlednom rade projekty aplikovaného výskumu, ktoré boli podporené sumou v celkovej výške 1,7 mil. EUR [12].

Momentálne má TUKE podané dve Žiadosti o NFP v rámci výzvy OPVaV-2010/2.2/06-SORO *Podpora budovania kompetenčných centier, Prioritná os 2 Podpora výskumu a vývoja, v rámci Opatrenia 2.2 Prenos poznatkov a technológií získaných výskumom a vývojom do praxe* v spolupráci so Žilinskou Univerzitou a významnými partnermi z podnikateľskej sféry. V jednom z nich je žiadateľom a v druhom partnerom Žilinskej univerzity [13].

Súhrn

Využívaním finančnej pomoci z fondov Európskej únie môže Slovenská republika získať kapitál na realizáciu projektov, na ktoré by za iných okolností nebolo dostatok zdrojov najmä z dôvodu pretrvávajúcej hospodárskej a finančnej krízy. Pre SR je vyčlenená finančná pomoc v objeme vyše 11 mld. EUR. Slovenská republika k 31.08.2010 z tohto celkového záväzku vyčerpaná len 9,46 %. Hospodársky rast sa dá docieľiť aj prostredníctvom väčších investícií do výskumu a vývoja, ktoré umožňuje Operačný program Výskum a vývoj. Základnými nositeľmi výskumného potenciálu a zároveň aj hlavnými prijímateľmi pomoci z tohto operačného programu sú univerzity. K dispozícii je 1,209 mil. EUR, z ktorých je momentálne vyčerpaných len 5,8%. Čerpanie fondov a jeho úspešnosť, ktorá je momentálne veľmi nízka, ohrozuje v SR najmä byrokracia.

Kľúčové slová

Európska Únia, štrukturálne fondy, operačné programy, výskum a vývoj, univerzity

Použitá literatúra

- [1] *Národný strategický referenčný rámec 2007 – 2013* [online]. [cit. 2011-10-30]. Dostupné na internete: <<http://www.nsrr.sk/dokumenty/>>.
- [2] *Európska komisia: Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu* [online]. [cit. 2011-10-30]. Dostupné na internete: <http://ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/complet_sk.pdf>.
- [3] PALAŠČÁKOVÁ, Daniela: *Východiská a hodnotenie výskumu v oblasti vysokoškolského prostredia v kontexte kvality ľudských zdrojov a konkurencieschopnosti* [online]. [cit. 2011-11-02]. Dostupné na internete: <<http://www3.ekf.tuke.sk/konfera2008/zbornik/files/prispevky/palascakova.pdf>>.
- [4] VALENČÁKOVÁ, E. – ŽIGOVÁ, S.: *Úloha univerzít v regionálnom rozvoji* [online]. [cit. 2011-11-02]. Dostupné na internete: <http://www.cers.tuke.sk/cers2005/doc/Valencakova_zigova.pdf>.
- [5] RUČINSKÁ, S.: *Pôsobenie univerzity na podnikateľský sektor v regióne* [online]. [cit. 2011-11-02]. Dostupné na internete: <<http://www3.ekf.tuke.sk/konfera2008/zbornik/files/prispevky/rucinska.pdf>>.

- [6] *Ministerstvo financií Slovenskej republiky: Štrukturálne fondy a Kohézny fond k záveru augusta* [online]. [cit. 2011-11-05]. Dostupné na internete: <<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatId=84&NewsID=370>>.
- [7] FILO, P.: *Veda a výskum s podporou európskych fondov* [online]. 2007. Publikované 04-05-2007. [cit. 2011-11-05]. Dostupné na internete: <<http://www.novaera.sk/clanok/272/veda-a-vskum-s-podporou-eurpskych-fondov/>>.
- [8] *Brožúra Agentúry Ministerstva školstva SR pre štrukturálne fondy EÚ: Informácie k operačnému programu Výskum a vývoj*
- [9] *Agentúra Ministerstva školstva SR pre štrukturálne fondy EÚ* [online]. [cit. 2011-11-05]. Dostupné na internete: <<http://www.asfeu.sk/>>.
- [10] Technická Univerzita v Košiciach: *Štrukturálne fondy* [online]. [cit. 2011-11-05]. Dostupné na internete: <<http://www.tuke.sk/tuke/strukturnalne-fondy-eu>>.
- [11] *Operačný program Výskum a vývoj* [online]. [cit. 2011-11-05]. Dostupné na internete: <<http://www.asfeu.sk/operacny-program-vyskum-a-vyvoj/op-vyskum-a-vyvoj/>>.
- [12] *Prihovor rektora Technickej univerzity v Košiciach*, In: Halo. roč. XIX, 2010/2011, č.1, s. 4-5
- [13] BONK, B.: *Nové výzvy pre vedecko-výskumné projekty*. In: Halo. roč. XIX, 2010/2011, č.1, s.9
- [14] *Národný rozvojový plán* [online]. [cit. 2011-11-10]. Dostupné na internete: <<http://cps.fns.uniba.sk/dokumenty/Narodny%20rozvojovy%20plan.pdf>>.
- [15] Štatistický úrad Slovenskej republiky: *Výdavky na výskum a vývoj* [online]. [ccit. 2011-11-10]. Dostupné na internete: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=17334>>.
- [16] *Výročná správa o stave výskumu a vývoja v Slovenskej republike a jeho porovnanie so zahraničím za rok 2006* [online]. [cit. 2011-11-10]. Dostupné na internete: <[http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/BD42934A5741F3C2C12572EC002D78E6/\\$FILE/Zdroj.html](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/BD42934A5741F3C2C12572EC002D78E6/$FILE/Zdroj.html)>.

Kontaktná adresa

Ing. Michaela Durkáčová
TU, Strojnícka fakulta,
Katedra manažmentu a ekonomiky,
Němcovej 32, 040 01 Košice,
e-mail: michaela.durkacova@tuke.sk